

Kolpašský hlásnik

Noviny obce Banský Studenec www.banskystudenec.sk vydanie 2/2017

Jeden z najarchaickejších zvykov, ktorý sa zachoval do dnešných čias. Koná sa koncom zimy a vyjadruje túžbu ľudí skončiť s chladným počasím a privolať teplé lúče slnka. Tento zvyk má korene v predkresťanskom období, keď ľudia verili, že prírodu ovládajú nadprirodzené sily, ktorých konanie možno ovplyvniť. Týmto silám pripisovali aj striedanie ročných období.

Morena symbolizovala zimu, preto ak ľudia chceli, aby prišla jar, museli ju zabiť, utopiť v potoku alebo upáliť. Mala podobu slamenej figuríny oblečenej do ženských šiat, ktorú niesli mladé devy so spevom k potoku. Pri brehu ju vyzliekli, zapálili a hodili do vôd rozmŕzajúcej rieky.

A tak aj Kolpachy víтали jar...

V spolupráci s FS Hron zo Žiaru nad Hronom sme si aj my v Banskom Studenci v sobotu 8.4.2017 pripravili už po druhýkrát ukážku vynášania Moreny spojenú s vítaním jari. Sprievodom od Obecného úradu, na čele s Morenou, za spevu sprevádzaného zvukom drevených paličiek, sme prešli dedinou k potoku. Morenu potom vystriedala brezová halúzka ozdobená vajíčkami a pestrými stužkami. Okolo takto pripravenej halúzky, dievčatá z FS Hron, zatancovali tance na znak prichádzajúcej jari. V kultúrnom dome už prebiehali Veľkonočné trhy a tvorivé dielne pre deti na tému Veľkej noci. Deti štebotali v tvorivých dielnach a vyrábali rôznou technikou veľkonočné kraslice. Sme radi, že sme mohli oprášiť staré tradície a priblížiť ich našej mladej generácii. Ďakujeme všetkým, ktorí nám pomohli pri prípravách a realizácii tohto podujatia.

Eva Palečeková ml.

ČARO VEĽKEJ NOCI

Spolu s Vianocami sú to nepochybne dva najkrajšie sviatky v roku. Rodina opäť získava príležitosť zísť sa spolu a práve v tieto dni si uctievať tradície viac, ako po iné menšie sviatky. Obklopujeme sa typickými symbolmi, opakujeme kroky naučené ešte od našich prarodičov a pochutnávame si na dobrotách, ktoré sú charakteristické pre náš kraj. Ich malé zhrnutie osvieži i vaše spomienky a možno sa takto opäť vrátite aj k zvyklostiam, na ktoré ste medzičasom zabudli.

SYMBOLY VEĽKEJ NOCI

Baranček, bahniatka, kraslice, zajačik a kríž. Základné znaky Veľkej noci sú istotne i vám dobre známe. No ovládáte rovnako skvele aj dôvody, prečo boli pasované do tejto role? Ak nie, práve vám ich rýchlo vysvetlíme. Začnime kraslicami, ktoré poznajú všade vo svete. Sú najstarším symbolom a v podstate ide o pohanský znak, prostredníctvom ktorého sa vítala jar počas rôznych rituálnych obradov. Isté obdoby kraslíc sa našli aj v dejinách Číňanov a Egyptanov. No farbenie vajčiek je najviac späté so slovanskými krajinami. V náboženskom zmysle symbolizuje znovuzrodenie, ale aj prepojenie Starého a Nového zákona. Kedysi sa kraslice farbili väčšinou na

červeno, aby tak pripomínali Ježišovu krv a nikdy sa nemaľovali na modro, pretože to charakterizovalo smútok. Bahniatka sú späť iba s okolitými krajinami. Pôvodným symbolom je totiž palmová ratolesť, ktorou vítali Ježiša po zmŕtvychvstaní, no keďže u nás tento strom nerastie, našim symbolom sa stali práve bahniatka. Zvolili sa kvôli aktuálnemu obdobiu, keď začínajú rásť a po ich posvätení majú pre rodinu ochranný charakter. Kríž sa stal symbolom z pochopiteľných dôvodov – kvôli ukrižovaniu Krista a používa sa iba v kresťanských rodinách. Baranček je symbolom Ježiša a taktiež upomienkou na jeho obetu. Zajačiky a taktiež iné mláďatká odkazujú na prichádzajúcu jar. V biblii symbolizuje tiež chudobných a pokorných ľudí a preto sa zaradil i medzi znaky Veľkej noci.

TRADIČNÉ POCHÚTKY

Od symbolov prejdime pozvoľna k jedlám, ktoré sa odlišujú v závislosti od jednotlivých krajov. To spoločné, čo máme všade na Slovensku, sú, samozrejme, vajička, ktoré sa varia natvrdo, zemiakový šalát, údené mäso a iné údeniny. V mnohých rodinách je to aj vianočka, na východe sa robieva hrudka, známy je aj koláč pascha. Nechýbajú rôzne syrové pochúťky, vyrábajú aj sa aj domáce

slané rolády. V niektorých kútoch našej krajiny sa pripravuje aj studená polievka z kyslého mlieka a chrenu. Na obed sa zvykne pripravovať mäso z mladých zvierat ako napríklad jahňa alebo zajac.

Častým pohostením sú obložené misy. Chýbať by nemal ani sladký baranček a väčší výber koláčov. Pôstne obdobie sa ešte pred týmto hodovaním ukončuje Zeleným štvrtkom, počas ktorého by ste mali skonzumovať nejakú zelenú zeleninu alebo ovocie a Veľkým piatkom, kedy by ste mali jesť iba striedmo a bezmäsité jedlá.

ZVYKLOSTI, BEZ KTORÝCH TO NEJDE

Dni veľkonočných sviatkov sú úzko späté s náboženskými tradíciami. Veriaci trávia mnoho času v modlitbách, aby sa tak poďakovali svojmu Spasiteľovi. Vo Veľký piatok sa udržiava komorná atmosféra, nepočúva sa hudba a počas dňa by sa malo oddychovať a venovať duchovnému rozvoju. Na Veľkonočnú nedeľu sa do košíka vezme kúsok z každého pokrmu a to sa dá potom posvätiť. To isté sa spraví aj s vetvičkou bahniatok, ktoré by sme mali počas roka použiť v čase choroby niektorého z členov rodiny. V niektorých rodinách sa nedeľný obed začína potom medovým krížikom, ako je tomu aj na Vianoce. Pondelok je sviatok všetkých mužov, ktorí musia vyšibať a obliať svoje ženy. Je to symbol prichádzajúcej jari a zdravia, ktoré im má potom vydržať počas celého roka. V moderných dejinách sa pridalo aj používanie voňavky.

Detský karneval

Niečo z predošlých
kultúrnych podujatí
konaných v našej obci
Obecná zabíjačka

Pochovávanie basy spojené
s fašiangovou zábavou

Pri príležitosti Marca - mesiaca knihy sa aj v našej obci dňa
19.3.2017 uskutočnilo čítanie pre malých aj veľkých .

Stolnotenisový turnaj

Aj tento rok sa v našej obci uskutočnil "Turnaj v stolnom tenise" . V kategórii "deti do 15 rokov " sa umiestnili : 1.miesto Miroslav Ištokovič, 2. miesto Šimon Ištokovič, 3. miesto Ján Niederland. V kategórii "dospelý - od 15 rokov" sa umiestnili: 1. miesto Krajč Milan, 2. miesto Ďurian Branislav, 3. miesto MUDr. Dušan Kanát. Najlepším domácim hráčom bol Porubský Martin. Víťazom blahoželáme a všetkým súťažiacim ďakujeme za účasť.

*Spomienka s pokladením venca pri Pomníku padlých pred
obecným úradom sa uskutočnila dňa 12.3.2017*

Niekoľko obyčajných riadkov v kronike našej obce, ktorú dnes už len málokto vezme do ruky. Niekoľko viet no možno tých najdôležitejších, aké v nej čas zanechal. Viet hovoriacich o konci útlaku a neslobody, o konci strachu a strádania, neistoty a smrti. Dňa 6.marca 1945 nám bola daná druhá šanca, ktorú nesmieme zahodiť, pretože môže byť našou poslednou.

Obecný úrad informuje:

Odstávka elektrickej energie v dňoch:

11.4.2017 od 7.30 do 17.30	25.4.2017 od 7.30 do 17.30
12.4.2017 od 7.30 do 17.30	2.5.2017 od 7.30 do 17.30
19.4.2017 od 7.30 do 17.30	4.5.2017 od 7.30 do 17.30

Spoločenská rubrika :

80-ročná p. Božena Kohútová

70 roční – p. Eva Cibulová

p. Ján Orgóni

p. Ivan Orgóni

60. roční – p. Darina Pinterová

p. Gabriel Zorvan

Oslávencom srdečne blahoželáme!

**Z rokovania Obecného
zastupiteľstva konaného vo
februári a v marci 2017:**

Schvaľuje:

- Účtovnú závierku za rok 2016
- Plán hlavného kontrolóra obce na I. polrok 2017
- Priятие zámeru na priamy prevod majetku obce z dôvodu hodného osobitného zreteľa Jánovi Oravcovi a M. Oravcovej B. Studenec 222

Podľa ustanovenia § 9a. odst.8 písmeno e) a nasl. Zákona o majetku obcí č. 138/1991 Zb., v znení neskorších zmien a doplnkov Obec Banský Studenec zverejňuje zámer na priamy prevod majetku obce formou zámennej zmluvy z dôvodu hodného osobitného zreteľa. Predmetom prevodu sú pozemky :
parcela C KN 1396/2 vedené v KN na LV č. 1o výmere 26 m² a parcela C KN 1397/3 vedená v KN na LV č. 240 o výmere 13 m² vytvorené Geometrickým plánom číslo 34544011-82/2015 zo dňa 7.6.2016. Parcela C KN 1396/2 je vo vlastníctve obce Banský Studenec v katastrálnom území obce Banský Studenec a parcela C KN 1397/3 je vo vlastníctve Oravec Ján r. Oravec a Mária Oravcová r.Sombatýová, Banský Studenec 222.

Pripravujeme:

- DHZ Banský Studenec usporiada Veľkonočnú zábavu v KD 16.04.2017 o 20.00 hod.
- Stavanie Mája dňa 30.04.2017 o 19.00 hod.
- Deň Matiek a Otcov 07.05.2017 o 15.00 hod.
- DHZ pripravuje Pobožnosť k Sv. Floriánovi na začiatok mája
- Pálenie Vatry 13. mája 2017 o 20.00 hod.